Erindi flutt í Þekkingarsetri Vestmannaeyja 15. apríl 2019

Örn Pálsson framkvæmdastjóri

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Um LS

Stofnað 5. desember 1985 - á 34. aldursári

Rúmar alla smábátaeigendur báta að 30 brt sem eru styttri en 15 metrar

Helstu tegundir: Þorskur, ýsa, steinbítur, ufsi, grásleppa, makríll

Heildarafli smábáta á síðasta fiskveiðiári 85.586 tonn aflaverðmæti 19,3 milljarðar

Um LS

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

LS gætir hagsmuna smábátaeigenda, veiðirétt, kjara- og tryggingamál atvinnuréttindindi, öryggismál og annað sem þá varðar

LS hefur frá upphafi þurft að vera vel á verði gagnvart ákvörðunum stjórnvalda og Hafrannsóknastofnunar

Veiðikerfi - króka- og aflamark

Sérveiðileyfi - Strandveiðar, grásleppu-, makrílveiðar og síldveiðar

Afli án hlutdeildar - Byggðakvótar, línuívilnun, strandveiðar og grásleppa

Hversu vel hefur tekist til

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Frelsi í veiðum umfram aðra útgerðarflokka á árabilinu 1986 -1990

Eigendur báta minni en 6 brl. höfðu val um aflamark eða banndagakerfi frá 1. september 1991.

Banndagakerfið aðlagað að krókaaflamarki með stórauknum veiðiheimildum tímabilið 1991 - 2001.

Hversu vel hefur tekist til

Við upphaf banndagakerfisins var ákvæði í lögum um stjórn fiskveiða sem kvað á um að 1. september 1994 skildu þeir skipta með sér 2,18% af heimildum í þorski. 1. september 1996 var lögum breytt og hlutur þeirra varð 13,9%

Þorskaflahámarksbátar gátu drýgt veiðiheimildir sínar með sókn í aðrar tegundir til 1. september 2001. Uppskáru 15% ýsukvótans og 40% veiðiheimilda í steinbít.

Heimiluð var stækkun krókabáta úr 6 brl. í 15 brt. árið 2002.

Hversu vel hefur tekist til

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Sóknardagakerfið komið á samhliða þorskaflahámarkskerfi. Aflagt 2004.

Strandveiðkerfið komið á 2009 - þorskveiðiheimildir 2010 4.800 tonn, 2019 11.000 tonn.

40% afsláttur veittur af veiðigjöldum lægri en 6 milljónir. Formaður atvinnuveganefndar tók undir málflutning LS. Gríðarlega erfitt mál. Stærstu hagsmunasamtök útgerðar hvöttu til þess að allir afslættir yrðu afnumdir.

Hversu vel hefur tekist til

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

LS efnt til og stjórnað árlegum upplýsingafundum um grásleppumál frá árinu 1989. Fundirnir hafa skilað stöðugleika á mörkuðum.

Samstarf við útflutningsfyrirtækið Triton ehf skilaði markaði fyrir frosna grásleppu - útflutningsverðmæti sl fimm ár 2,7 milljarðar - 2018 skilaði 530 milljónum.

Áföll

Sá árangur af starfi LS sem hér hefur verið upptalinn hefur að mestu grundvallast af því að smábátaeigendur hafa staðið saman - allir verið í einum heildarsamtökum - Landssambandi smábátaeigenda.

Margar af stærstu útgerðum LS hafa valið sér annan vettvang. Þrátt fyrir það hefur LS haldið sinni baráttu áfram og njóta þeir sem sagt hafa sig frá félaginu afrakstur þess án þess að greiða fyrir.

Áföll

Tekjur af félagsgjöldum hefur af þessum sökum lækkað og dregið þannig úr áhrifamætti til kynningar á hagsmunum smábátaeigenda.

Afleiðingar sáust vel í umræðu um veiðgjöld á sl. misserum. Það er skoðun mín að náðst hefði að leiðrétta veiðigjöld hjá litlum og meðalstórum útgerðum ári fyrr en ella LS hefði haft alla smábátaeigendur innan sinna vébanda.

Hrygningarstopp

Árið 1992 var upphafsár reglugerðar um hrygningarstopp. Þá mældist hrygningarstofninn 154 þúsund tonn sem var innan við helmingur af meðaltali áranna 1980 og 1981

Allt frá upphafi hefur LS mótmælt því að friðunin eigi að ná til línu og handfæraveiða, enda ófundin fiskifræðileg rök fyrir því

Auk þessa lágu fyrir niðurstöður rannsókna um að hrogn úr eldri árgöngum þorsksins væru líklegust til að gefa bestu nýliðunina, en á árinu 1991 var aðeins 15,5% þorskaflans 8 ára og eldri. Allt benti því til að veiðiálag á öldungana væri of mikið

Líklegt er að svo hafi verið, til dæmis nam þorskafli í net 23% heildaraflans 1992. Nú er staðan gjörbreytt t.d. hvað varðar netin. Aðeins 6,9% af þorskaflanum veitt í net.

Hrygningarstopp

Stærð hrygningarstofns í þúsundum tonna

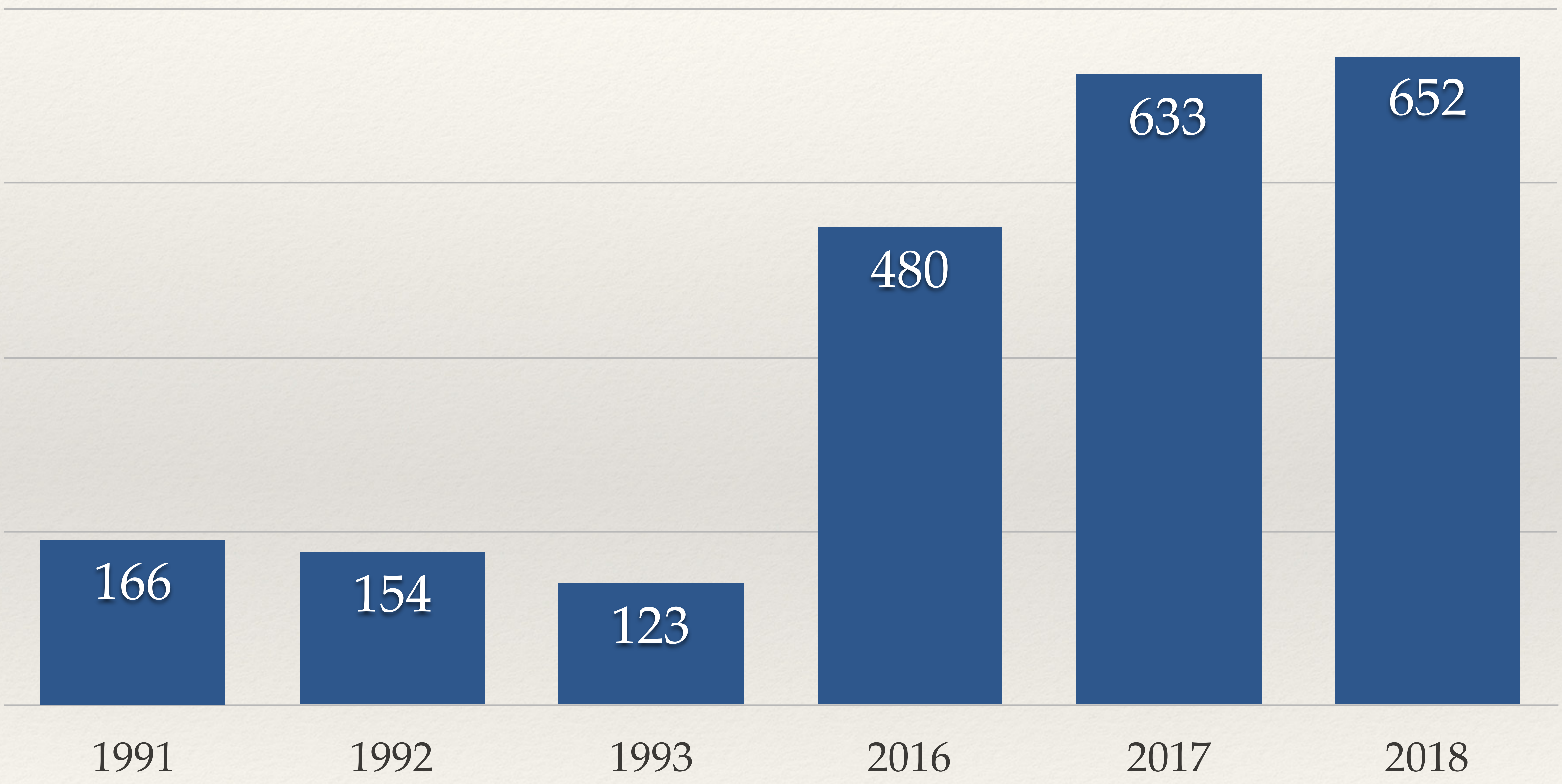

Hrygningarstopp

Hlutfall 8 ára og eldri í afla

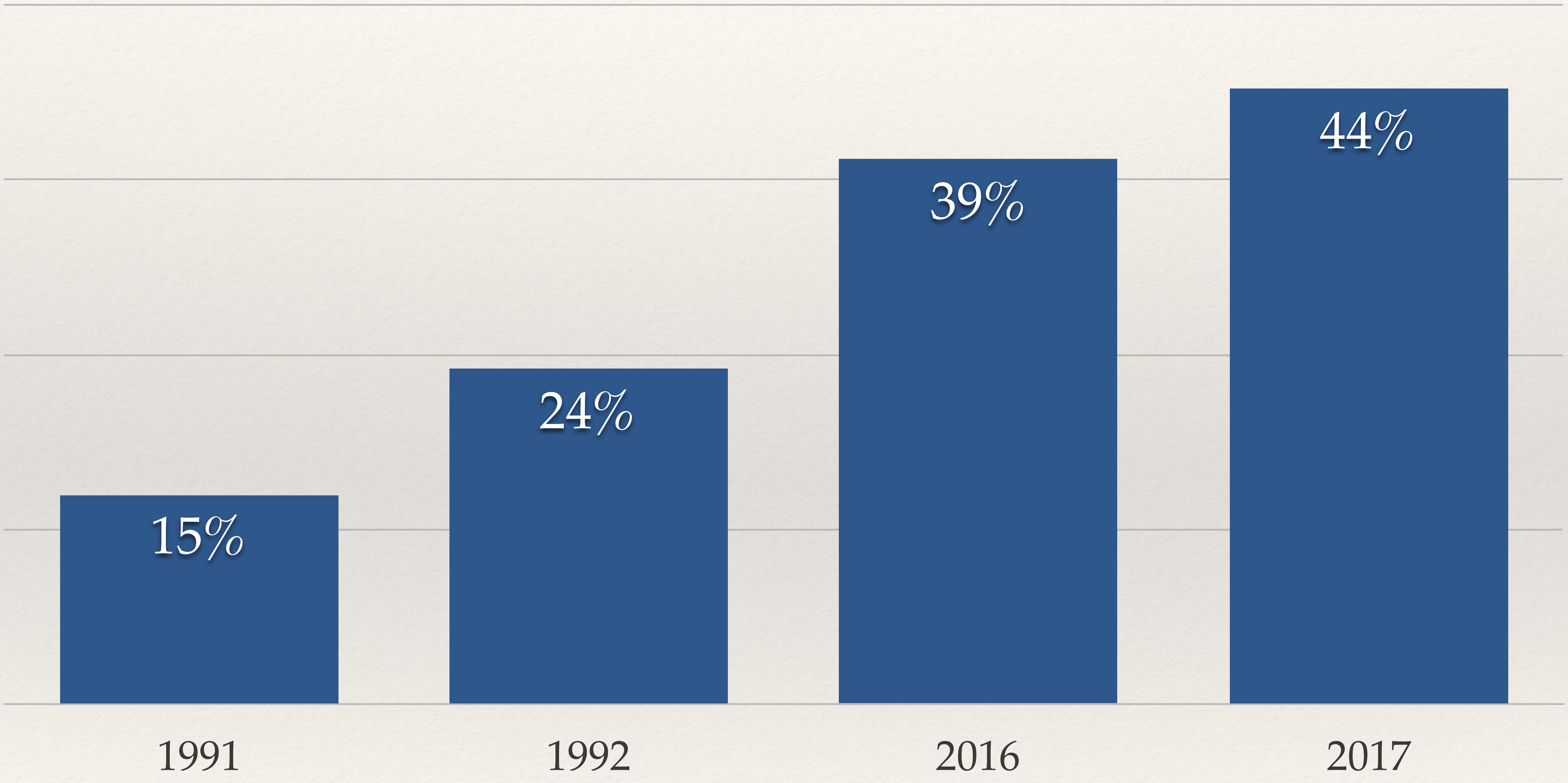

Veiðigjald

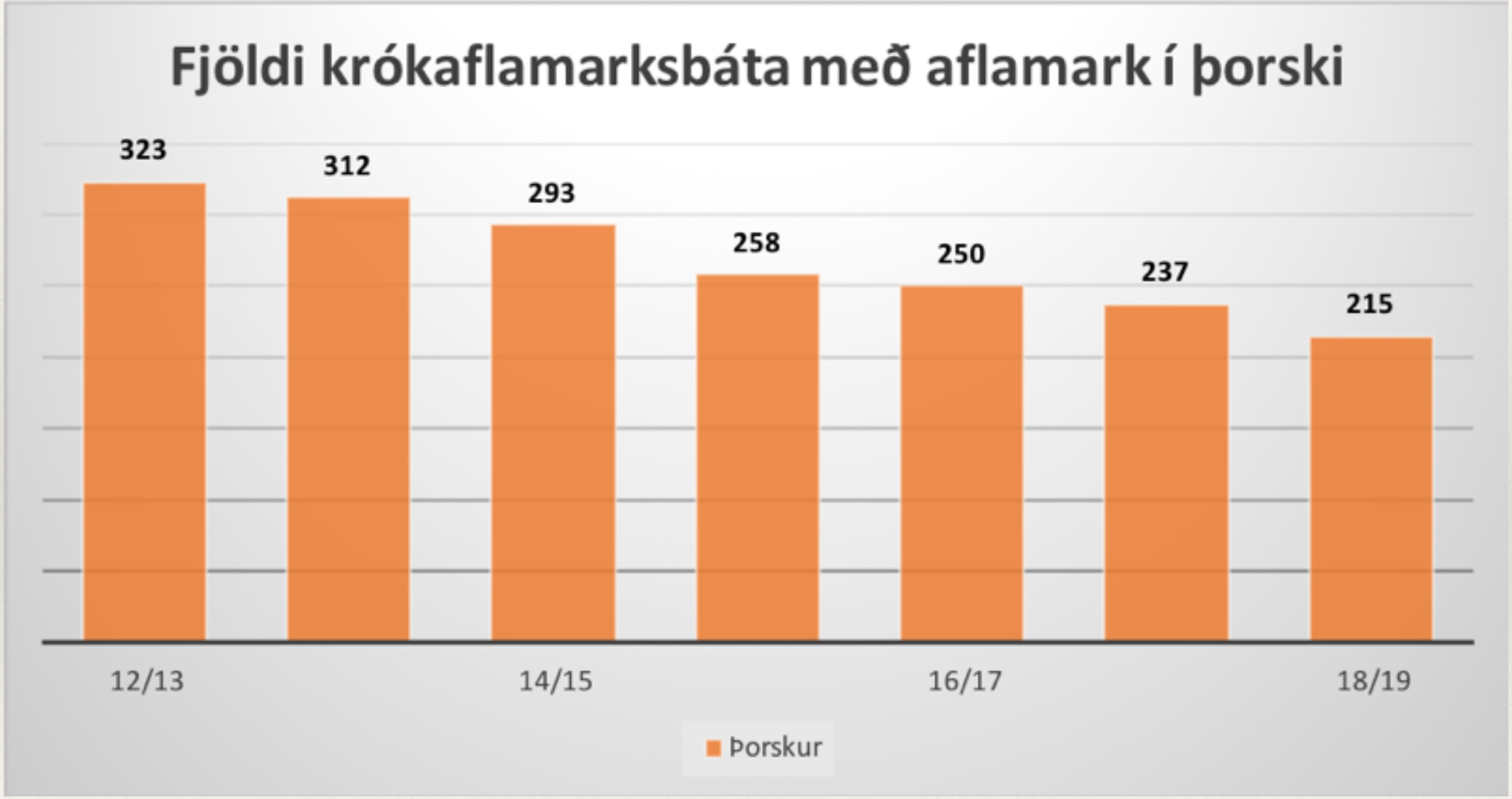

Fjöldi krókaflamarksbáta með aflamark í þorski
323
312
293
258
250
237
215
12/13
14/15
16/17
18/19
Þorskur

Veiðigjald

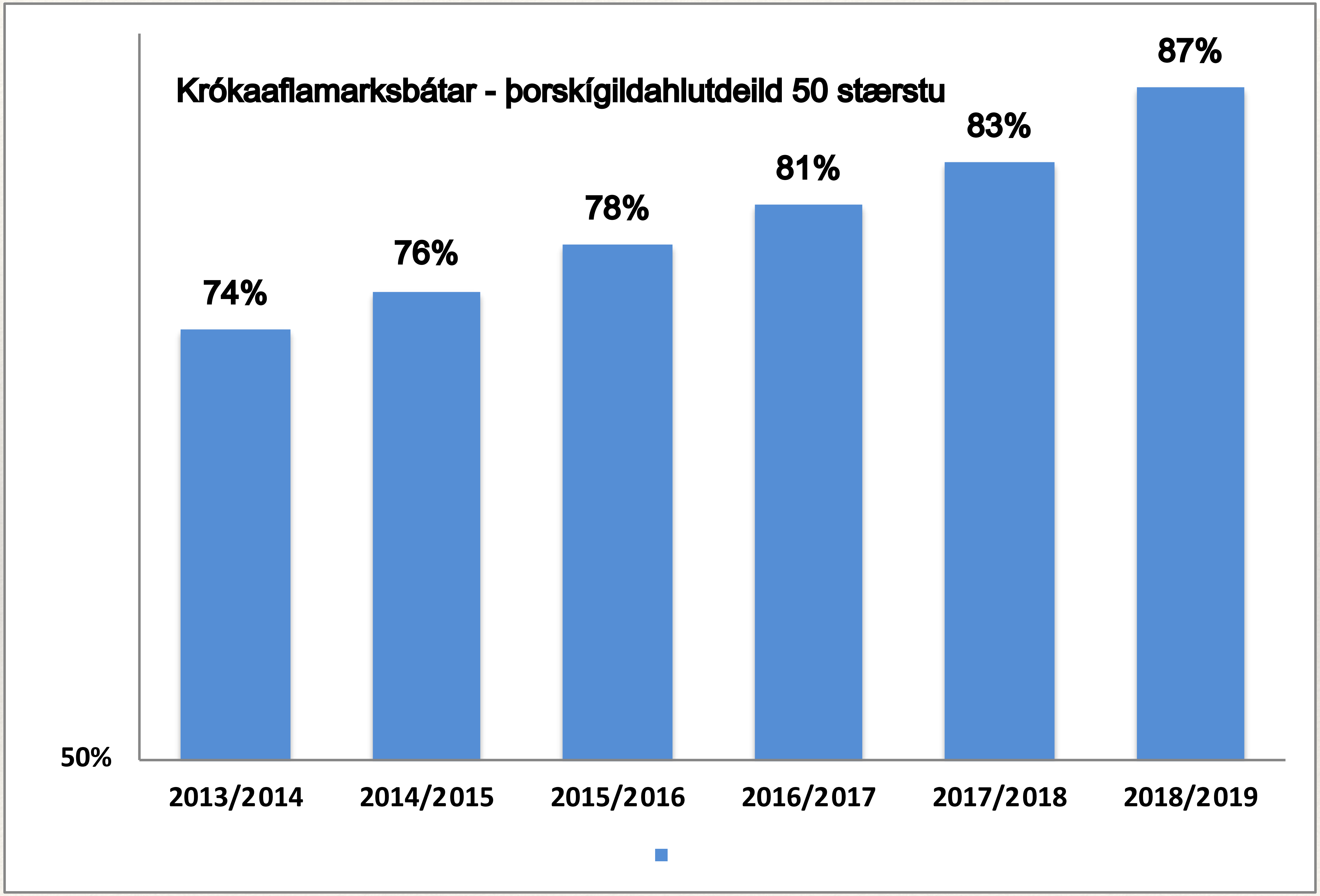
Krókaaflamarksbátar - þorskígildahlutdeild 50 stærstu
74%
76%
78%
81%
83%
87%
50%
2013/2014
2014/2015
2015/2016
2016/2017
2017/2018
2018/2019

Veiðigjald

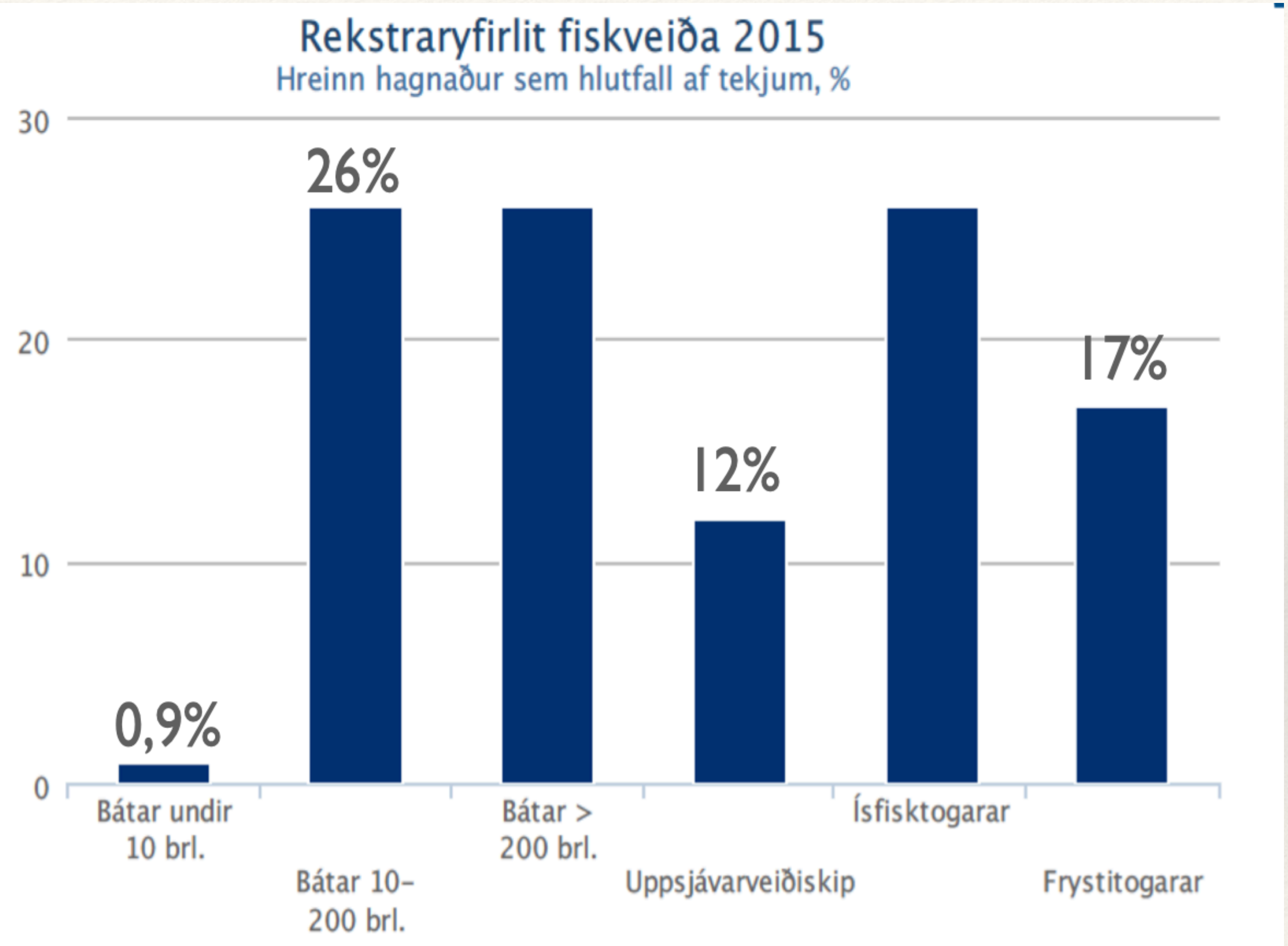

Rekstraryfirlit fiskveiða 2015
Hreinn hagnaður sem hlutfall af tekjum, %
30
20
10
0
0,9%
26%
12%
17%
Bátar undir 10 brl.
Bátar 10-200 brl.
Bátar > 200 brl.
Uppsjávarveiðiskip
Ísfisktogarar
Frystitogarar

Veiðigjald

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Leggja til tvær leiðir

Örn segir sambandið leggja til tvær leiðir sem kæmu smáum útgerðum betur: Að veiðigjöld fari stighækkandi eftir veiddu magni eða að veiðigjöldum verði aflétt af fiski sem er seldur á fiskmarkaði.

MORGUNBLAÐIÐ ÞRIÐJUDAGUR 2. JANÚAR 2018

Há veiðigjöld sliga alla útgerð

● Hugmyndir LS gætu bitnað á stærri sjávarútvegsfyrirtækjum sem segja skattheimtu þegar of háa

Andri Steinn Hilmarsson
ash@mbl.is

Örn Pálsson, framkvæmdastjóri Landssambands smábátaeigenda, segir það mjög brýnt mál að lækka veiðigjöld á þorsk og ýsu til þess að koma til móts við litlar og meðalstórar útgerðir.

„Þetta er erfitt. Menn eru að fá of lágt verð fyrir þorskinn og ýsuna og hafa áhyggjur af stöðunni," segir Örn. „Verðið er fimmtungi lægra í dag en það var árið 2015 þannig að þetta er streð. Eins og staðan er í dag er fiskverð of lágt fyrir þessa útgerð."

„Uppgjafarhljóð í mönnum"

Að sögn Arnar hefur Landssamband smábátaeigenda átt í samtali við stjórnvöld um breytingar á veiðigjaldinu og fengið góð viðbrögð þaðan sem rímar við það sem Lilja Rafney Magnúsdóttir, formaður atvinnuveganefndar, segir í samtali við Morgunblaðið í dag um breytingar á veiðigjaldinu með lítil og meðalstór fyrirtæki í huga.

„Það er uppgjafarhljóð í mönnum sem hafa verið með mjög góðan rekstur alla tíð. Þetta er það sem þeir eru bestir í og menn vilja stunda þessa útgerð áfram og þess vegna er nauðsynlegt að það komi eitthvað frá stjórnvöldum til að létta róðurinn hjá þessum aðilum."

Leggja til tvær leiðir

Örn segir sambandið leggja til tvær leiðir sem kæmu smáum útgerðum betur: Að veiðigjöld fari stighækkandi eftir veiddu magni eða að veiðigjöldum verði aflétt af fiski sem er seldur á fiskmarkaði.

„Hátekjuskattur á sterum"

„Atvinnugreinar sem nýta auðlindir Íslands eiga eðli málsins samkvæmt að greiða sanngjarnt gjald fyrir nýtinguna," segir Heiðrún Lind Marteinsdóttir, framkvæmdastjóri Samtaka fyrirtækja í sjávarútvegi.

„Gjaldið fyrir nýtingu auðlinda þarf að vera hóflegt og gæta jafnræðis," segir Heiðrún Lind. „Við erum að ráðgera að árið 2018, miðað við óbreytt veiðigjald eins og fjárlög fóru í gegnum þingið, verði skattur 58 til 60 prósent af hagnaði. Tekjuskattur 20 prósent og veiðigjald 40 prósent," segir Heiðrún Lind. „Þetta er hátekjuskattur á sterum þetta árið og gjaldtakan er komin langt fram úr hófi. Hún verður beinlínis skaðleg sjávarútvegi og þar með samfélaginu öllu."

Veiðigjald

Verulega var komið til móts við kröfu LS um leiðréttingu veiðigjalds á litlar og meðalstórar útgerðir. Afsláttur fyrir aðila með álagt gjald innan við 6 milljónir var aukinn úr 20% í 40%.

Skilar sér í bættri afkomu. Dæmi þar um eru strandveiðar greiddu 208 milljónir í fyrra þegar tekið var tillit til afsláttar, nú verður gjaldið innan við 100 milljónir þegar miðað er við 20 tonn af þorski af meðaltali á bát.

Þorskurinn og vísindin

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Fjöldi þriggja ára nýliða i milljónum, hrygningar- og viðmiðunarstofn, og afli í þús. tonna, veiðihlutfall (afli/viðmiðunarstofn) og fiskveiðidánartala (meðaltal fyrir 5–10 ára). Nýliðun telur einnig þann hluta árgangsins sem ólst upp við Grænland og gekk síðar á Íslandsmið. Hrygningarstofn táknar hrygningarstofn á Íslandsmiðum á hverjum tíma.

Year	Rec	SSB	B4plus	Landings	HR	Fbar
1955	152	948	2,368	545	0.23	0.29
1966	229	278	1,032	353	0.34	0.59
1967	320	257	1,103	336	0.30	0.56
1968	172	222	1,223	382	0.31	0.72
1969	247	314	1,325	403	0.30	0.56
1970	180	331	1,337	475	0.36	0.61
1971	189	243	1,098	444	0.40	0.68

Þorskurinn og vísindin

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Fjöldi þriggja ára nýliða i milljónum, hrygningar- og viðmiðunarstofn, og afli í þús. tonna, veiðihlutfall (afli/viðmiðunarstofn) og fiskveiðidánartala (meðaltal fyrir 5–10 ára). Nýliðun telur einnig þann hluta árgangsins sem ólst upp við Grænland og gekk síðar á Íslandsmið. Hrygningarstofn táknar hrygningarstofn á Íslandsmiðum á hverjum tíma.

Year	Rec	SSB	B4plus	Landings	HR	Fbar
1991	107	166	700	308	0.44	0.79
1992	176	154	553	265	0.48	0.84
1993	136	123	599	251	0.42	0.86
1994	79	159	580	178	0.31	0.61
1995	153	180	562	169	0.30	0.50
1996	166	162	678	181	0.27	0.50
1997	89	191	791	203	0.26	0.53

Þorskurinn og vísindin

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Ártal	Nýliðun	Hrygnst	Veiðistofn	Afli	Veiðihlutfall
2011	173	365	911	172	***18,9%***
2012	186	410	1.043	196	***18,8%***
2013	130	445	1.180	224	***19,0%***
2014	196	418	1.198	222	***18,5%***
2015	175	537	1.303	230	***17,7%***
2016	119	480	1.393	251	***18,0%***
2017	194	633	1.344	244	***18,2%***
2018	192	652	1.357	267	***19,7%***

Þorskveiði sem hlutfall af veiðistofni

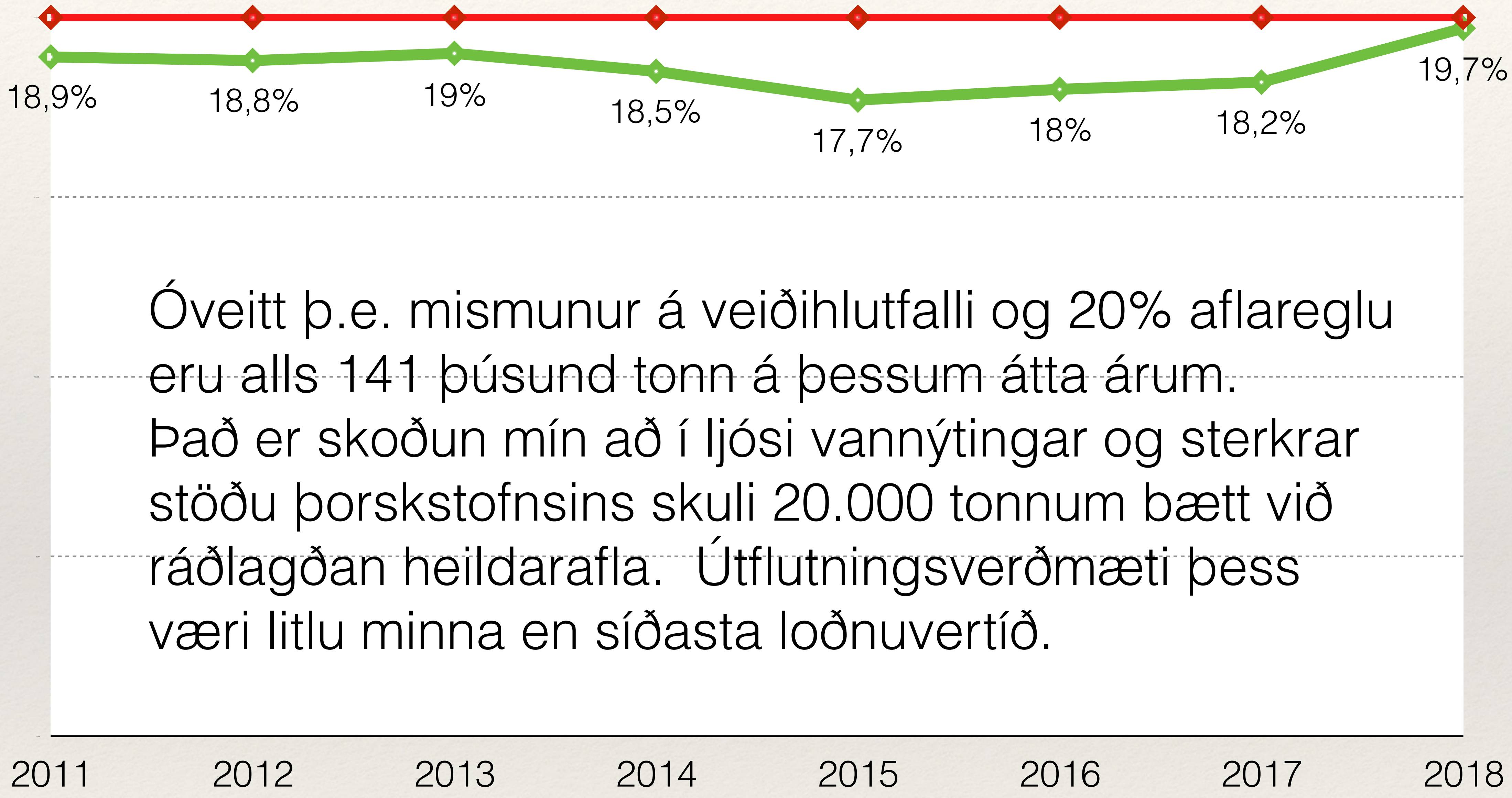

Óveitt þ.e. mismunur á veiðihlutfalli og 20% aflareglu eru alls 141 þúsund tonn á þessum átta árum.
Það er skoðun mín að í ljósi vannýtingar og sterkrar stöðu þorskstofnsins skuli 20.000 tonnum bætt við ráðlagðan heildarafla. Útflutningsverðmæti þess væri litlu minna en síðasta loðnuvertíð.

Mismunur á afla hvers árs og aflareglu

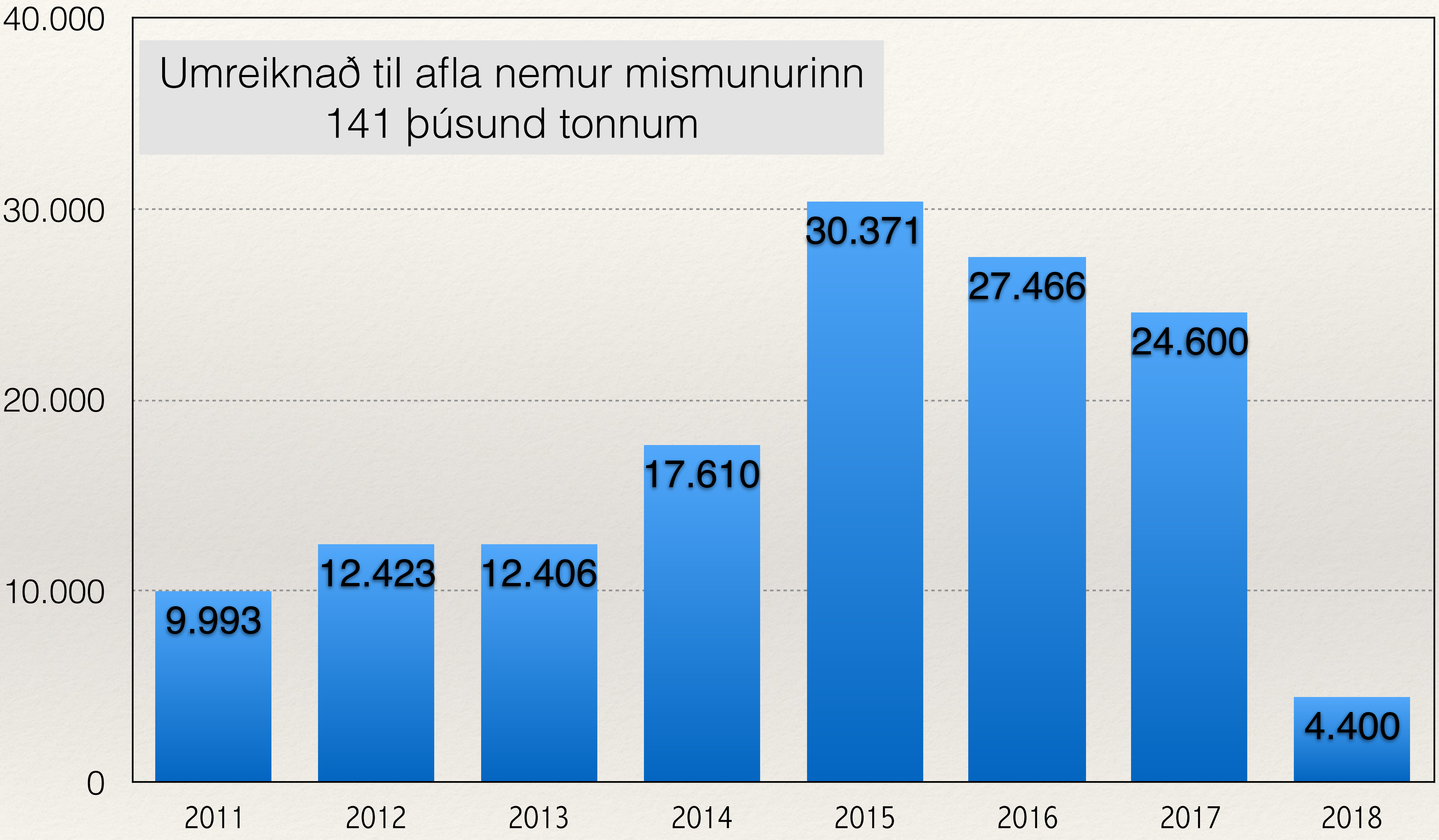

Stærð árganga - meðalfjöldi 3 ára nýliða fimm árganga frá upphafi kvótakerfisins

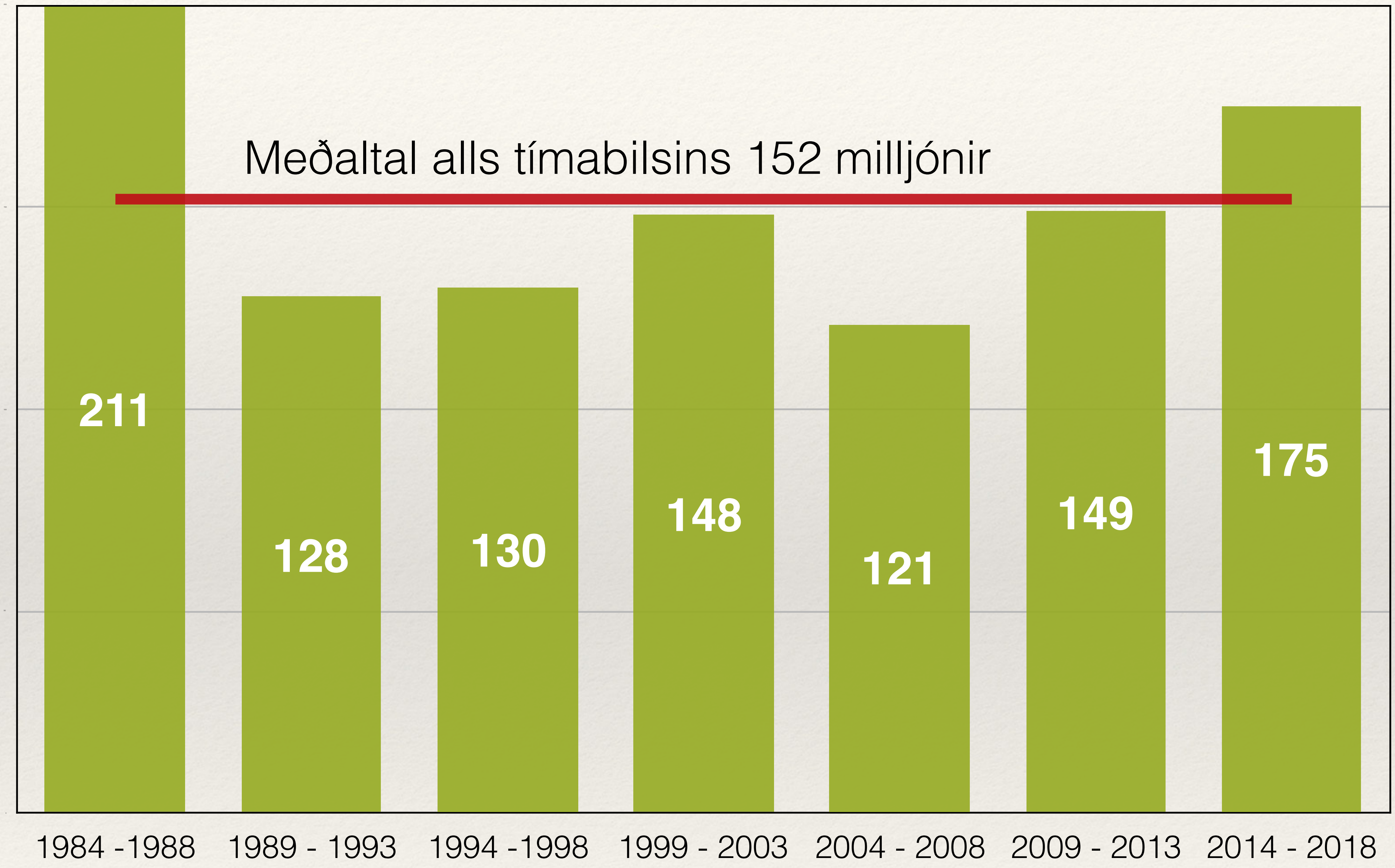

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Fjöldi nýliða hvers þorskárgangs á 10 ára tímabili í milljónum byggt á mælingum við 3 ára aldur. Meðaltal 162 milljónir

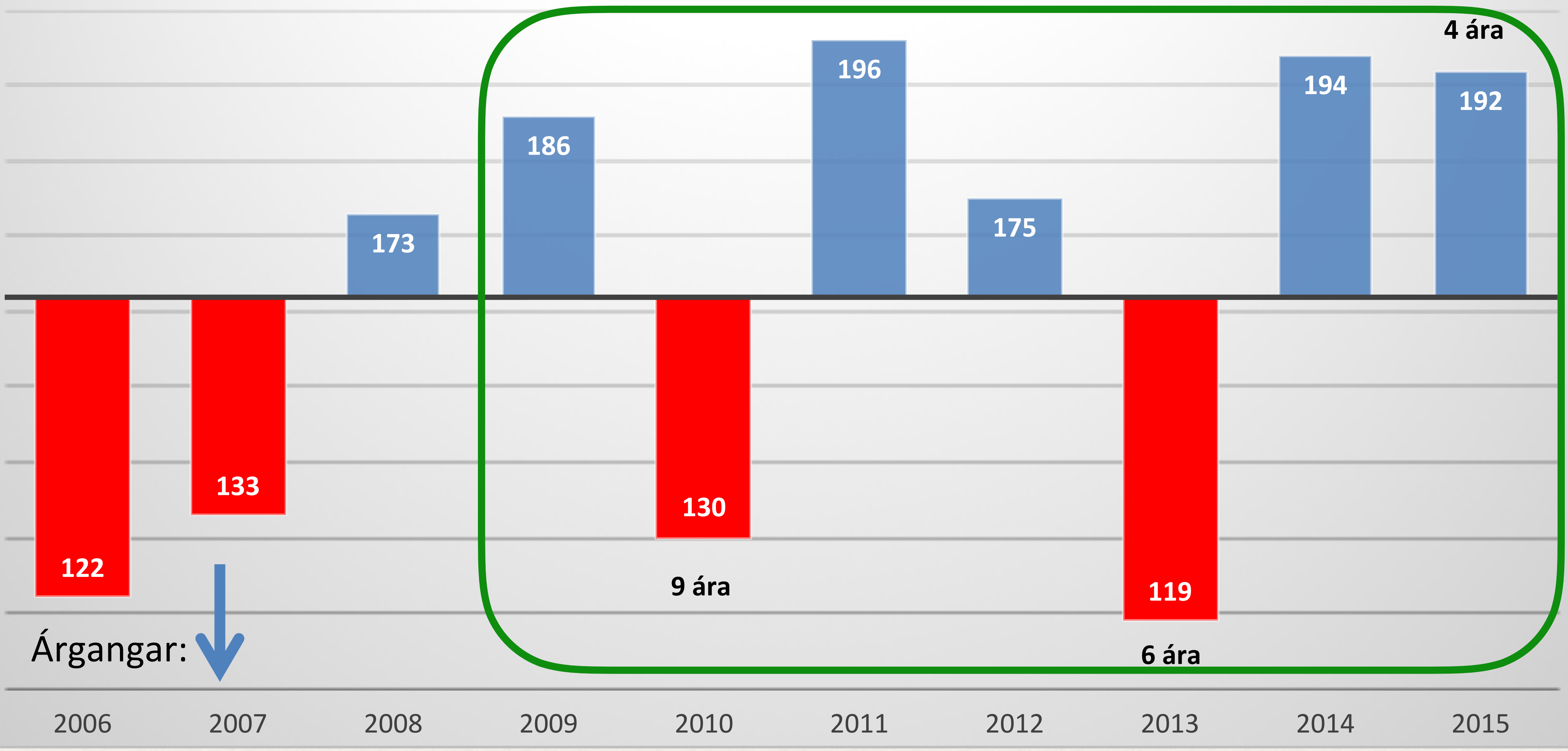

Á tímabilinu 2009 - 2018 hefur viðmiðunarstofn stækkað um 71%. Tíu ára aflaaukning er 44%. Veiðihlutfall var að meðaltali 19% þrátt fyrir að vera 21,3% fyrstu 3 árin.

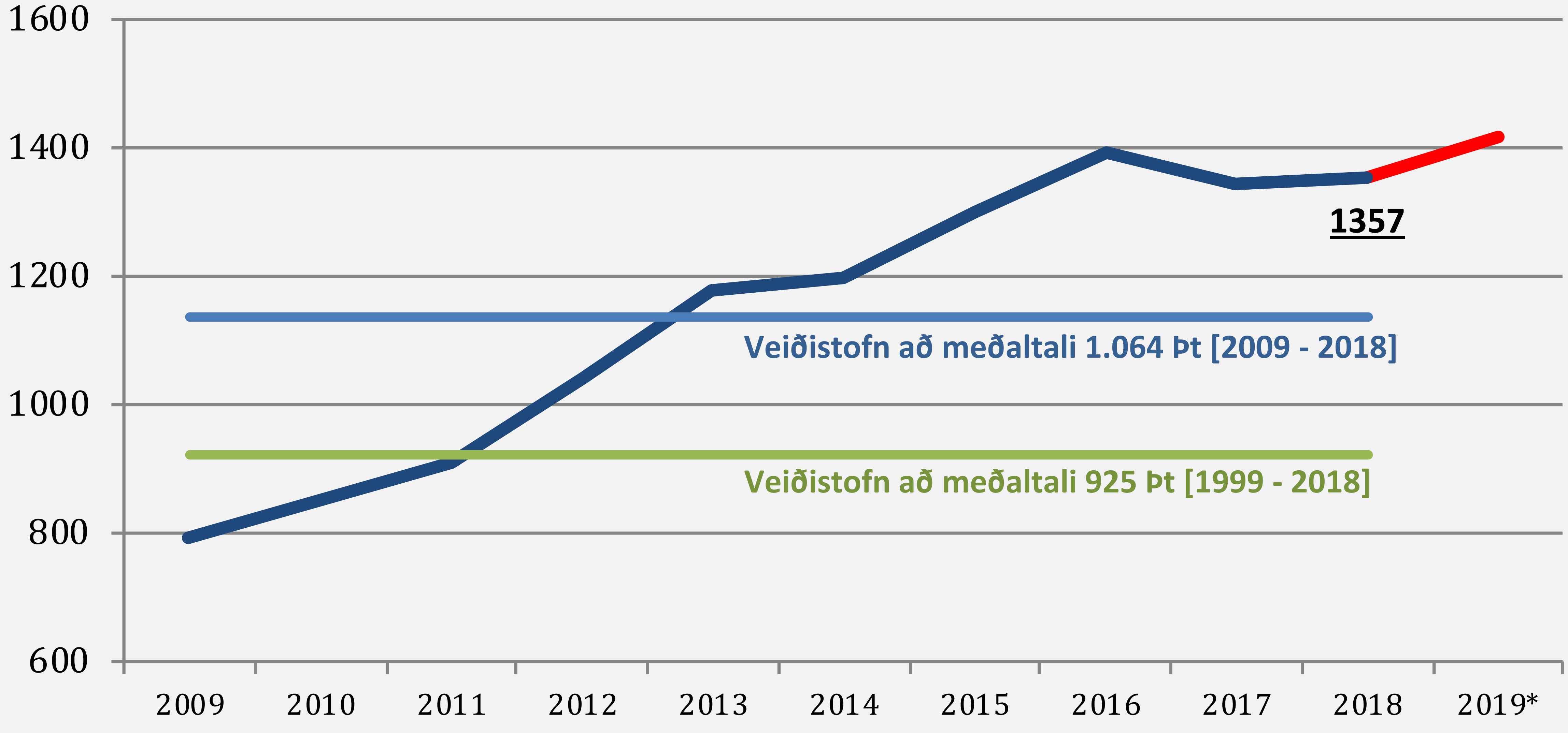

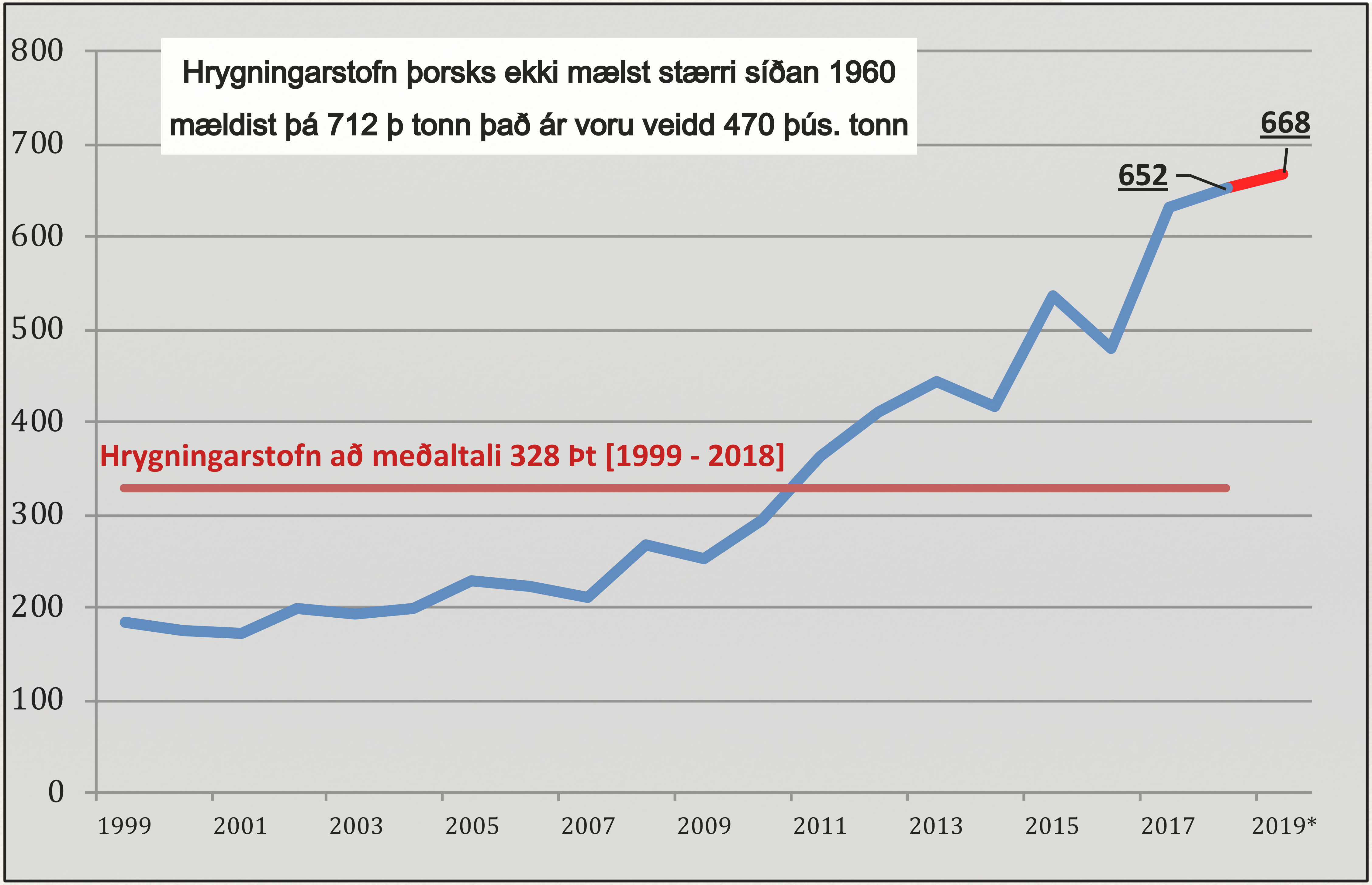
Hrygningarstofn þorsks ekki mælst stærri síðan 1960
mældist þá 712 þ tonn það ár voru veidd 470 þús. tonn
668
652
Hrygningarstofn að meðaltali 328 Þt [1999 - 2018]
800
700
600
500
400
300
200
100
0
1999
2001
2003
2005
2007
2009
2011
2013
2015
2017
2019*

Makrílafli smábáta og stærri skipa 2010 - 2018

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

	SMÁBÁTAR	FJÖLDI	HEILDAR-AFLI	HLUTUR SMÁBÁTA
2010	180 Tonn	11	120.853	0,1%
2011	304 Tonn	21	153.359	0,2%
2012	1.099 Tonn	17	145.894	0,8%
2013	4.678 Tonn	98	137.631	3,4%
2014	7.466 Tonn	121	153.042	4,9%
2015	3.299 Tonn	57	147.000	2,2%
2016	8.368 Tonn	51	155.655	5,4%
2017	4.800 Tonn	54	159.141	3,0%
2018	3.751 Tonn	48	129.579	2,8%

Makrílafli smábáta og stærri skipa 2010 - 2018

MAKRÍLL	LEYFILEGUR AFLI	AFLI Í LÖGSÖGU	AFLI Á NEAFC	AFLI ALLS
2014	154.100	157.490	3.314	160.804
2015	179.833	148.280	19.507	167.787
2016	167.767	152.849	11.403	164.252
2017	176.192	105.253	58.668	163.921
2018	146.155	61.855	74.697	136.552
2014-2018	**824.047**	**625.727**	**167.589**	**793.316**

Strandveiðar

Með öflugu strandveiðikerfi yrði komið til móts við kröfur hinna dreifðu byggða um aukna atvinnu og umsvifa yfir sumarið.

Nær það jafnt til nýliðunar, fiskvinnslu, sjómennsku, þjónustu og aukinna tekna viðkomandi staða.

Öll svæði	2018	2017	2016
Virk leyfi	548	594	665
Róðrar	14.941	15.750	13.698
Heildarafli	9.781 Tonn	9.800 Tonn	9.145Tonn
Afli pr. róður	655 Kg	622 Kg	668 kg
Afli pr. bát	17,8 Tonn	16,5 Tonn	13,8 Tonn
Þorskur	9.070 Tonn	9.319 Tonn	8.535 Tonn
Hlutfall þorsks	93%	95%	93%
Ufsi	609 Tonn	355 Tonn	464 Tonn
Meðaltal á bát	27 Dagar	27 Dagar	20 Dagar
Leyfilegur fjöldi	48 Dagar	57 Dagar	38 Dagar
48 dagar - > 48	9 Bátar	23 Bátar	0 Bátar
Afli yfir 40 tonn	4 Bátar	5 Bátar	0 Bátar
Afli yfir 30 tonn	82 Bátar	41 Bátar	12 Bátar
Afli yfir 20 tonn	229 Bátar	205 Bátar	131 Bátar
Afli yfir 10 tonn	401 Bátar	437 Bátar	447 Bátar

Fjöldi strandveiðibáta

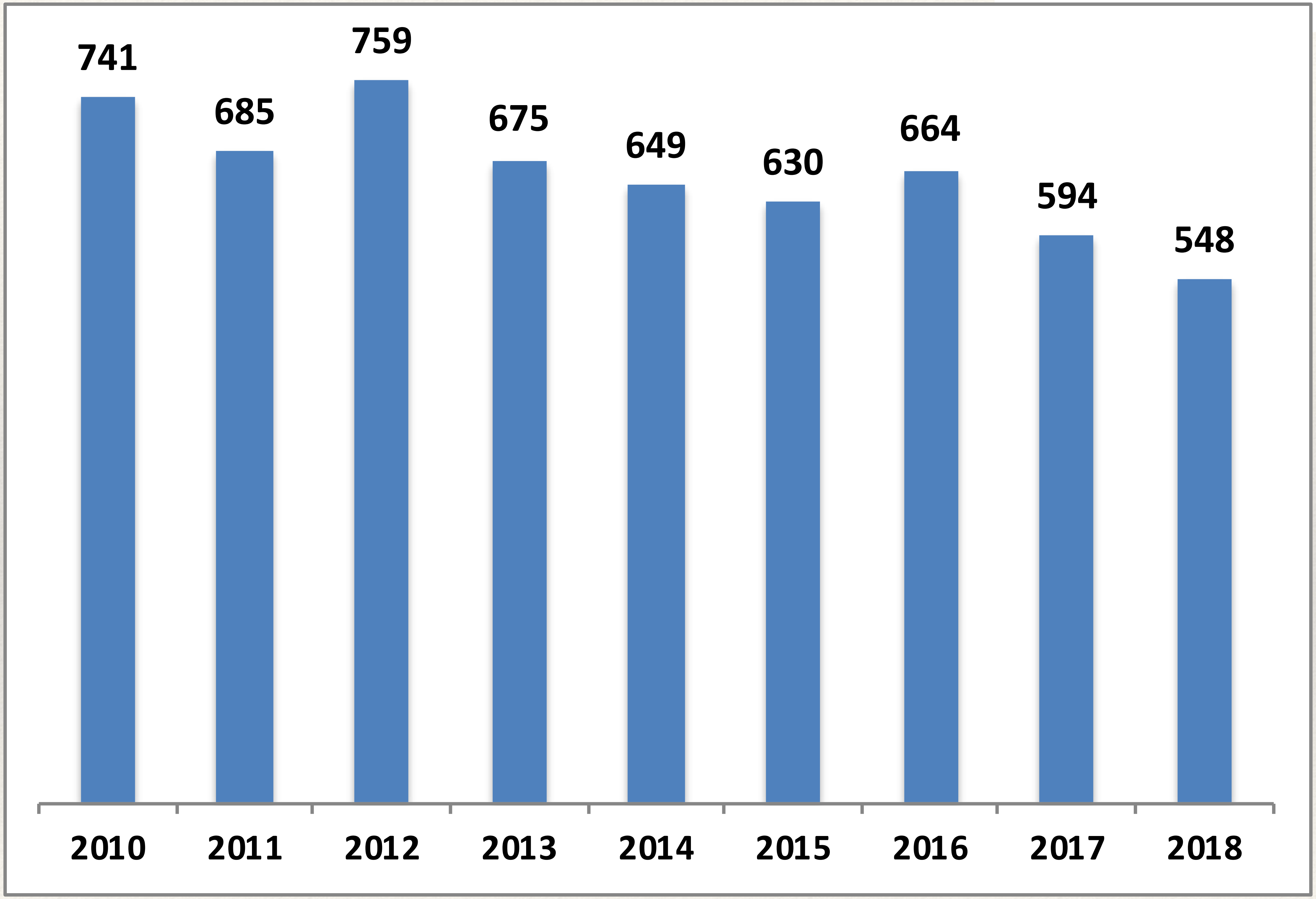

Línuívilnun til allra dagróðra-báta

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Það er afdráttarlaus skoðun mín að LS hafi með starfi sínu valdið straumhvörfum, félagsmönnum sínum og íslenskum sjávarútvegi, til mikilla heilla.“

LANDSSAMBAND smábátaeigenda

Takk fyrir